

Právo v praxi

Barbora Vlachová

Edice učebních textů

Odborné nakladatelství Vysoké školy ekonomie a managementu

VŠEM

VYSOKÁ
ŠKOLA
EKONOMIE
A MANAGEMENTU

PRÁVO V PRAXI

Vysoká škola ekonomie a managementu

2021

Právo v praxi

Seznam autorů:

JUDr. Mgr. Barbora Vlachová, Ph.D.

Copyright © Vysoká škola ekonomie a managementu 2021

Vydání první. Všechna práva vyhrazena

ISBN: 978-80-88330-17-2

Vysoká škola ekonomie a managementu

www.vsem.cz

Žádná část této publikace nesmí být publikována a šířena žádným způsobem a v žádné podobě bez výslovného svolení vydavatele.

Obsah

Seznam obrázků	5
Seznam tabulek	6
Značky a symboly v učebním textu	7
Předmluva	8
1. KAPITOLA: ÚVOD DO OBCHODNÍHO PRÁVA	10
1.1 Co je obchodní právo?	11
1.2 Obchodní právo jako odvětví soukromého práva	11
1.3 Prameny obchodního práva	13
1.3.1 Mezinárodní a evropské právo	13
1.3.2 Ústavní pořádek a obchodní právo	15
1.3.3 Zákony a podzákoné předpisy	15
1.4 Proč se učit právo a kde získávat informace o platném právu?	16
2. KAPITOLA: ZÁKLADNÍ POJMY	22
2.1 Obchodní firma	23
2.1.1 Ochrana firmy	23
2.2 Obchodní rejstřík	25
2.2.1 Obsah obchodního rejstříku	25
2.2.2 Údaje zapisované do obchodního rejstříku	26
2.2.3 Principy obchodního rejstříku	27
2.2.4 Opis z obchodního rejstříku	27
2.3 Cenné papíry	29
2.3.1 Forma cenného papíru	30
2.3.2 Emise cenného papíru	31
3. KAPITOLA: PODNIKÁNÍ	35
3.1 Podnikání	36
3.1.1 Podnikatel a spotřebitel	38
3.1.2 Jednání podnikatele	39
3.1.3 Zastoupení podnikatele	39
3.2 Živnostenské podnikání	42
3.2.1 Podmínky provozování živnosti	42
3.2.2 Druhy živností	43
4. KAPITOLA: OBCHODNÍ KORPORACE	48
4.1 Obchodní korporace	49
4.1.1 Osobní a kapitálové společnosti	50
4.1.2 Založení a vznik obchodní společnosti	51

4.1.3 Vklad, základní kapitál a podíl	52
4.1.4 Obecně k právům a povinnostem společníků	53
4.1.5 Členové orgánů obchodní korporace	54
4.1.6 Zrušení a zánik	55
4.2 Veřejná obchodní společnost	56
4.3 Komanditní společnost	57
4.4 Společnost s ručením omezeným	59
4.4.1 Orgány společnosti s ručením omezeným	60
4.5 Akciová společnost	61
4.5.1 Řízení akciové společnosti	62
4.6 Družstvo	64
5. KAPITOLA: ZÁKLADY ZÁVAZKOVÉHO PRÁVA	71
5.1 Základní instituty závazkového práva	72
5.1.1 Smlouva	72
5.2 Změny závazků	75
5.3 Zánik závazků	77
5.4 Zajištění a utvrzení závazků	78
5.5 Závazky z jiných právních skutečností	80
5.6 Smluvní typy	82
5.6.1 Kupní smlouva	82
5.6.2 Smlouva o dílo	82
5.6.3 Smlouva příkazní	82
5.6.4 Smlouva komisionářská	82
6. KAPITOLA: PODNIKÁNÍ A PRACOVNÍ PRÁVO	87
6.1 Prameny pracovního práva	88
6.2 Závislá práce	88
6.3 Pracovněprávní vztahy	89
6.3.1 Pracovní poměr	89
6.3.2 Dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr	90
6.4 Pracovní doba a doba odpočinku	91
6.5 Dovolená	92
6.6 Odměňování za práci	92
6.7 Překážky v práci	93
6.8 Náhrada majetkové a nemajetkové újmy	94
6.9 Bezpečnost a ochrana zdraví při práci	96
Glosář	99
Prameny	102
Vzorový test	103

Seznam obrázků

Obrázek 2.1 Směnka vlastní	32
Obrázek 4.1 Modely řízení akciové společnosti	62

Seznam tabulek

Tabulka 2.1 Druhy cenných papírů	30
Tabulka 4.1 Evropské formy obchodních korporací a jejich srovnání s formami uvedenými v zákoně o obchodních korporacích	50
Tabulka 4.2 Působnost orgánů akciové společnosti	64
Tabulka 5.1 Způsoby zániku závazků	77
Tabulka 5.2 Způsoby zajištění a utvrzení závazků	79

Značky a symboly v učebním textu

Struktura distančních učebních textů je rozdílná již na první pohled, a to např. v zařazování grafických symbolů – značek.

Specifické grafické značky umístěné na okraji stránky upozorňují na definice, cvičení, příklady s postupem řešení, klíčová slova a shrnutí kapitol. Značky by měly studenta intuitivně vést tak, aby se již po krátkém seznámení s distanční učebnicí dokázal v textu rychle a snadno orientovat.

Definice

Upozorňuje na definici nebo poučku pro dané téma.

Příklad

Označuje příklad praktické aplikace učiva včetně řešení.

Otázky k procvičení a úkoly

Označuje otázky a úkoly s postupem řešení na konci kapitoly.

Klíčová slova

Upozorňuje na důležité výrazy či odborné termíny nezbytné pro orientaci v daném tématu.

Shrnutí kapitoly

Shrnutí kapitoly se zařazuje na konec dané kapitoly. Přehledně, ve strukturovaných bodech shrnuje to nejpodstatnější z předchozího textu.

Předmluva

Publikace Právo v praxi navazuje na znalosti studentů získané při studiu předmětů, při kterých byly seznámeni se základní právní terminologií a s jednotlivými instituty soukromého a veřejného práva.

Na tyto získané znalosti studentů publikace navazuje, rozšiřuje je, a zároveň počítá s již získanými vědomostmi studentů.

Právo v praxi se věnuje především právním institutům z obchodněprávní oblasti. V rámci této publikace si studenti osvojí základy právní úpravy podnikání, naučí se rozlišovat formy podnikání.

Zároveň bude podán výklad o problematice cenných papírů, obchodní firmy a obchodního rejstříku.

Dále bude věnována pozornost vzniku a zániku podnikatelských subjektů a jednotlivým formám obchodních korporací.

Následovat bude výklad o jednotlivých institutech závazkového práva a o jejich využití a uplatnění v praxi.

Poslední kapitola je věnována úvodu do oblasti pracovního práva, aby studenti uměli rozpoznat zejména specifika závislé práce z pohledu zaměstnavatele, práva a povinnosti zaměstnance, a rizika spojená s protiprávním jednáním zaměstnavatele a zaměstnance.

Vzhledem k názvu publikace je výklad pojat zejména prakticky, kdy jsou především využívány hojně příklady z judikatury a právní praxe.

JUDr. Mgr. Barbora Vlachová, Ph.D.

1

kapitola

Úvod do obchodního práva

---

1. kapitola

Úvod do obchodního práva

Úvod

V úvodní kapitole bude především nastíněn úvod do oblasti obchodního práva. Obchodní právo je pedagogickou a právní disciplínou, která zahrnuje jak právní úpravu „obchodů“, tedy obchodněprávních smluv, tak úpravu „obchodníků“, tedy podnikatelů.

Pro studium obchodního práva a pochopení jeho vlivu na podnikatelskou činnost v praxi je nutná především orientace v základních právních pojmech. V této kapitole budou zopakovány elementární principy, na nichž je české obchodní právo vystaveno. Závěrem první kapitoly popíšeme, proč je důležité, aby se v obchodním právu podnikatelé a manažeři orientovali.

Cíle kapitoly

- Seznámit se s obchodním právem.
- Zopakovat si základní právní instituty a právní terminologii.
- Zorientovat se v systému obchodněprávní úpravy.
- Pochopit důležitost znalosti obchodního práva pro podnikatele a manažery.

1.1

Co je obchodní právo?

Znalost základních obchodněprávních pojmů a principů je pro podnikatele a manažery nezbytná. Podnikatelská činnost je ve všech aspektech právním řádem regulována. Podnikatelskou činnost je nutné uskutečňovat za podmínek daných právním řádem.

DEFINICE

Obchodní právo

Obchodní právo je souhrn právních norem regulujících postavení podnikatelů a podnikatelskou činnost.

Právo, resp. právní normy, jsou vytvářeny mocí zákonodárnou. V českém právním prostředí se jedná o Parlament České republiky, který je tvořen dolní a horní komorou, tedy Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky a Senátem České republiky. K efektivitě právního systému je však nutné právní normy nejen předpokládaným způsobem přijímat, ale zároveň taky vynucovat jejich dodržování. K tomu slouží moc výkonná, která je představovaná vládou a veřejnou správou. K aplikaci práva a rovněž k jeho výkladu jsou důležité orgány moci soudní, které jsou představovány zejména obecnými soudy.

CVIČENÍ 1

Obchodní právo před rekonstrukcí soukromého práva mělo svůj vlastní kodex, a to obchodní zákoník. Jaké měl části a kam byla tato právní úprava po přijetí nového občanského zákoníku přesunuta?

1.2

Obchodní právo jako odvětví soukromého práva

Právní teorie rozlišuje mezi právem veřejným a soukromým, a to už od starověku.¹

DEFINICE

Právo soukromé

Právo soukromé slouží k ochraně soukromých zájmů jednotlivých subjektů a je pro něj typická rovnost subjektů, které vystupují v právním vztahu.

Toto rozlišení je důležité jak z hlediska systematiky členění právního řádu (Tichý, 2014, s. 1), tak z důvodů pedagogických. Odlišení norem soukromoprávních od norem veřejnoprávních je někdy

¹ Tradičně se vznik tohoto dělení přiznává římskému právníkovi Ulpianovi, kterému se připisuje vymezení tzv. zájmové teorie dělení na právo soukromé a veřejné, kdy jde-li o zájem veřejný, jedná se o právo veřejné, jedná-li se o zájem soukromý, jde o právo soukromé.

Dále rozlišujeme např. teorii mocenskou, která hovoří o tom, že pokud na jedné straně právního vztahu vystupuje orgán veřejné moci, který je druhému subjektu mocensky nadřazen, jedná se o právo veřejné. Pokud tato nadřazenost orgánu veřejné moci v právním vztahu chybí, jedná se o právo soukromé.

významné i v právní praxi (např. otázka věcné příslušnosti soudů, otázka rozlišení soukromého a veřejného zájmu apod.).

Pro právo obchodní jako odvětví práva soukromého je typické, že právní vztahy vznikají zejména na základě právního jednání (např. uzavřením smlouvy). V právních vztazích je obvyklá rovnost subjektů (není zde tedy jeden subjekt nadřazen subjektu druhému).

V soukromém právu převažují dispozitivní normy. Tyto normy se mezi subjekty v právním vztahu aplikují v tom případě, pokud si sami nesjednají jiná pravidla, která jsou od právních norem odlišná. I zde se však vyskytují některé normy kogentní prikazující např. písemnou formu určitého právního jednání.

Normy soukromého práva slouží primárně k ochraně soukromých zájmů jednotlivých osob.

Co se týče řešení sporů z obchodněprávní oblasti, jsou řešeny primárně před obecnými soudy, případně některou z metod alternativního řešení sporů (např. rozhodčí řízení nebo mediaci).

CVIČENÍ 2

Jaké oblasti obchodního práva spadají spíše do veřejného práva?

PŘÍKLAD 1.1

Ústavní soud, I. ÚS 451/11 ze dne 11.1.2012

Fakta:

Obyvatelé domu na frekventované pražské ulici se žalobou u soudu domáhali, aby hlavnímu městu Praha byla uložena povinnost zdržet se rušení hlukem pocházejícím z provozu na pozemní komunikaci tak, aby hodnota hluku nepřesáhla zákonem povolené limity. Dovolávají se přitom soukromoprávní ochrany vlastnického práva, kdy vlastník nesmí být v užívání svého majetku rušen nad míru přiměřenou poměrům výkonem vlastnických práv jiného vlastníka (zde hlavního města Prahy jako vlastníka komunikace). Jedná se tedy o střet veřejných zájmů (na užívání pozemní komunikace) a soukromých zájmů (nebýt rušen při výkonu vlastnického práva – užívání nemovitosti).

Otázka:

- Byla žaloba obyvatel domu úspěšná?
- Dostane v tomto případě přednost soukromý zájem vlastníků domu?

Odpověď:

- Ne.
- Ne.

V tomto případě prošel vývoj případu poměrně zajímavým „soudním kolečkem“. Soud prvního stupně žalobu zamítl, což odůvodnil tak, že stěžovatel je vlastníkem komunikace, avšak nikoliv jejím provozovatelem, neboť mu nepřísluší jakkoliv provoz regulovat, omezovat či zakazovat. Nelze proto bez dalšího uložit povinnost, které se obyvatelé domu domáhají, a označil jejich požadavky za nereálné.

Soud odvolací prvostupňový rozsudek změnil tak, že žalobě v plném rozsahu vyhověl s tím, že lhůtu pro splnění uložené povinnosti stanovil v délce jednoho roku od právní moci rozsudku.

Odvolací soud dospěl ve svém rozhodnutí k závěru, že bylo-li v řízení prokázáno, že obyvatelé domu jsou dlouhodobě obtěžováni hlukem z provozu na komunikaci, a to takové intenzity, která mnohonásobně překračuje i hygienické limity stanovené pro starou hlukovou zátěž, je třeba toto obtěžování považovat za obtěžování nad míru přiměřenou poměrům ve smyslu občanského zákoníku, jehož strpení nelze po vedlejších účastnících nadále spravedlivě požadovat.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podalo hlavní město Praha dovolání, které Nejvyšší soud zamítl jako nedůvodné. Na základě ústavní stížnosti hlavního města Prahy se pak věci zabýval i Ústavní soud.

Obecné soudy podle názoru Ústavního soudu nedostatečně zohlednily specifika obecného užívání místní pozemní komunikace a důsledky automobilového provozu na její okolí, čímž nerespektovaly podmínku pro rozlišení přípustných a nepřípustných zásahů do vlastnického práva, tj. „míru přiměřenou poměrům“. Pro danou věc je právně významné, že obec jakožto vlastník místní komunikace je povinna strpět obecné užívání této komunikace bez možnosti regulovat provoz na ní. Takové oprávnění náleží příslušnému silničnímu správnímu úřadu; s vlastníkem pozemní komunikace je žádost o uzavírku pouze projednána.

Je tedy zjevné, že obec, jakkoli je vlastníkem pozemní komunikace, není až na výjimky oprávněna provoz na ní jakkoliv regulovat, a není tak schopna ovlivnit negativní důsledky, které provoz na komunikaci způsobuje (mimo jiné též hlukové imise).

Vzhledem k tomu, že obec nevyvíjí a ze zákona nemůže vyvíjet žádnou činnost, kterou lze ovlivnit provoz na pozemní komunikaci, je pojmově vyloučeno, aby jí byla uložena povinnost zdržet se rušení hlukem pocházejícím z provozu na pozemní komunikaci.

CVIČENÍ 3

Zkuste vyhledat další judikaturu, která se zabývá problematikou střetu práva veřejného a práva soukromého.

1.3

Prameny obchodního práva

DEFINICE

Prameny práva

Prameny práva jsou předem určené formy, v nichž jsou obsaženy právní normy. Tyto právní předpisy jsou přijaty v řádném legislativním procesu a stanoveným způsobem publikovány.

V této kapitole budou popsány nejdůležitější prameny práva, ve kterých nacházíme obchodněprávní normy. Ve formálním smyslu se rozlišují čtyři základní prameny práva, a to právní předpis, soudní precedens, normativní právní smlouva a právní obyčej (Hendrych, 2009). Vzhledem k významu jednotlivých pramenů práva bude níže pojednáno zejména o právních předpisech a soudních preceden-tech (judikátech).

Právní předpisy jsou bezesporu v českém prostředí nejdůležitějším pramenem práva. Dělíme je podle právní síly: to je vlastnost právního předpisu, která určuje jeho vztah k jiným typům právních předpisů (nebo pramenů práva obecně). Právní předpisy vyšší právní síly jsou pak nadřazeny právním předpisům nižší právní síly. Právní předpisy nižší právní síly by tedy nikdy neměly být v rozporu s právními předpisy vyšší právní síly. Pokud se tak přeci jen stane, bude platit zásada aplikační přednosti, tedy vždy se uplatní pravidla stanovená pravidlem vyšší právní síly.

1.3.1 Mezinárodní a evropské právo

Vedle vnitrostátního práva existuje i okruh práva mezinárodního a práva Evropské unie. Právní normy mezinárodního a evropského práva jsou tvořeny mimo rámec zákonodárných orgánů a mají svůj původ mimo vnitrostátní zákonodárný proces.

Mezinárodní právo je tvořeno především mezinárodními smlouvami, které jsou svým charakterem smlouvami normativními. Smlouvy mezi sebou uzavírají subjekty mezinárodního práva, což jsou nejčastěji suverénní státy, případně vládní mezinárodní organizace.

V České republice je sjednávání mezinárodních smluv v pravomoci prezidenta republiky, který může tuto pravomoc delegovat na vládu nebo její členy. Po uzavření smlouvy je nutná ratifikace (schválení) Parlamentem a vyhlášení ve Sbírce mezinárodních smluv.

Pro vztah mezi vnitrostátním právním řádem a mezinárodním právem je stěžejní čl. 10 Ústavy. V čl. 10 je stanovena aplikační přednost mezinárodní smlouvy, k jejíž ratifikaci dal souhlas Parlament, před zákonem. Mezinárodní právo (zejména mezinárodní smlouvy) je tedy nadřazeno zákonům, avšak nikoliv ústavnímu pořádku (Sládeček, Mikule, Suchánek, Syllová, 2016, s. 121)².

Z mezinárodních smluv, které formují mezinárodní obchod, a které tedy můžeme označit za prameny obchodního práva, lze zmínit např.:

- Úmluvu OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží (č. 160/1991 Sb.),
- Úmluvu o mezinárodní železniční přepravě (COTIF, č. 8/1985 Sb.),
- Úmluvu o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční nákladní dopravě (CMR, č. 11/1975 Sb.),
- Úmluvu OSN o námořní přepravě zboží (Hamburská pravidla, č. 193/1996 Sb.),
- Pařížskou úmluvu na ochranu průmyslového vlastnictví (č. 64/1975 Sb. ve znění č. 81/1985 Sb.),
- Madridskou dohodu o mezinárodním zápisu továrních nebo obchodních známek (č. 65/1975 Sb. ve znění č. 78/1985 Sb.),
- Dohodu o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS) (č. 191/1995 Sb.)
- a další.

CVIČENÍ 4

Jaké právní odvětví se zabývá řešením právních vztahů s tzv. mezinárodním prvkem? Jedná se o případy, kdy je některý z prvků v tomto právním vztahu „zahraniční“, tedy např. některý ze subjektů má bydliště nebo sídlo v jiném státě, věc, o kterou se jedná, se nachází v zahraničí, musí dojít k přepravě zboží do jiného státu apod.

Evropské právo, nebo také právo Evropské unie, je svébytným právním řádem závazným pro všechny členské státy Evropské unie. Právo Evropské unie však ovlivňovalo český právní řád již před vstupem České republiky do Evropské unie. Vstupem do EU totiž stát akceptuje tzv. *acquis communautaire*, přičemž tento pojem označuje stupeň harmonizace, kterého bylo v rámci aktů práva EU dosaženo. Soulad právního řádu budoucího členského státu s právem EU tak musí být zajištěn ještě před vstupem státu do Evropské unie. Již řadu let před vstupem České republiky do EU tak probíhala harmonizace českého práva s právem evropským.

Instituce Evropské unie vydávají legislativní akty, z nichž nejdůležitější jsou nařízení a směrnice. Nařízení je přímo závazné pro všechny orgány a osoby (tedy i přímo pro všechny fyzické a právnické osoby). Není nutná žádná transpozice do právního řádu členského státu. Naproti tomu směrnice je závazná primárně pro samotné členské státy, kterým ukládá výsledek, jakého má být dosaženo, včetně lhůty, do kdy se tak má stát.

Pro aplikaci práva EU a jeho vztahu k vnitrostátnímu právní řádu jako celku platí řada pravidel, která se zformovala za dobu existence Evropské unie především působením a judikaturou Soudního dvora Evropské unie. Můžeme tak zjednodušeně hovořit zejména o principech charakterizujících vztah českého vnitrostátního práva a práva EU, jako je princip eurokonformního výkladu, princip přímého a nepřímého účinku, zásada aplikační přednosti a další. V zásadě se však dá říci, že i prameny evropského práva mají přednost před zákonem, a jsou tedy nadřazeny českým zákonným normám.

CVIČENÍ 5

Zkuste si vyhledat nálezy Ústavního soudu, ve kterých se vyjadřoval k souladu tzv. Lisabonské smlouvy s ústavním pořádkem. K jakým závěrům Ústavní soud dospěl?

² Srov. kapitolu 1.3.2.

Co se týče konkrétních právních pramenů obchodního práva evropského původu³, patří sem např.:

- nařízení Řím I (Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy),
- nařízení Řím II (Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy),
- nařízení Brusel I bis (Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech),
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU ze dne 25. října 2011 o právech spotřebitelů, kterou se mění směrnice Rady 93/13/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES a zrušuje směrnice Rady 85/577/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES,
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1132 ze dne 14. června 2017 o některých aspektech práva obchodních společností
- a další.

1.3.2 Ústavní pořádek a obchodní právo

Pokud se přesuneme do českého právního řádu, má nejvyšší právní sílu tzv. ústavní pořádek. Součástí ústavního pořádku je Ústava, Listina základních práv a svobod a všechny ústavní zákony. Ústavní zákony jsou zvláštní tím, že pouze jejich pomocí lze měnit text ústavy. Mají zvláštní proceduru k přijetí, kdy k jejich přijetí je nutná třípětinová většina všech poslanců a třípětinová většina přítomných senátorů.

Listina základních práv a svobod vymezuje základní lidská práva a svobody, mezi nimi i hospodářská, sociální a kulturní práva. Mezi těmito právy je rovněž právo podnikat, pracovat s vzdělávat se.

Z Listiny základních práv a svobod vyplývají zejména následující práva:

- Každý má právo na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu, jakož i právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost (čl. 26 odst. 1).
- Zákon může stanovit podmínky a omezení pro výkon určitých povolání nebo činností (čl. 26 odst. 2).
- Každý má právo získávat prostředky pro své životní potřeby prací (čl. 26 odst. 3).
- Zaměstnanci mají právo na spravedlivou odměnu za práci a na uspokojivé pracovní podmínky (čl. 28).
- Každý má právo na vzdělání (čl. 33. odst. 1).
- Práva k výsledkům tvůrčí duševní činnosti jsou chráněna zákonem (čl. 34 odst. 1).

Výkon práva na podnikání, povolání nebo vzdělání není ovšem libovolný.

Mnohé právní předpisy různým způsobem omezují výkon některých povolání nebo stanoví různé podmínky pro podnikání či vzdělání, kterého je nutné pro výkon daného povolání dosáhnout.

CVIČENÍ 6

Jaké znáte ústavní zákony, které nejsou novelou ústavy?

1.3.3 Zákony a podzákonné předpisy

Nejčastějším českým právním pramenem jsou zákony. V rámci obchodního práva jsou významné zejména následující zákony:

- zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník,
- zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích,
- zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže,
- zákon č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon,
- zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev,
- zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon),
- zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob
- a další.

³ Tyto právní prameny evropského práva jsou dostupné na webové stránce eur-lex.europa.eu.

Podzákoné právní předpisy jsou vydávány v rámci moci výkonné nebo samosprávy. Podzákoné právní předpisy musí být vždy v souladu se zákonem a nesmí ukládat povinnosti nad rámec zákona. Mezi podzákoné právní předpisy patří např. nařízení vlády, kraje, nebo obce, vyhlášky ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy, a obecně závazné vyhlášky.

Jako podpůrný pramen práva v obchodním právu slouží i obchodní zvyklosti dle § 558 odst. 2 občanského zákoníku. Jedná se o ustálenou obchodní praxi, kterou lze použít, pokud určité otázky nejsou řešeny zákonem, případně pokud na ně strany ve smlouvě odkáží.

CVIČENÍ 7

Některé obce regulují na svém území hazard. Je takový postup v souladu se zákonem?

1.4

Proč se učit právo a kde získávat informace o platném právu?

V současném objemu právních norem tvořících právní řád je zcela nemožné, aby někdo nabyl komplexní znalosti o všech právních normách. Všechny právní normy neznají ani profesionální právníci.

Základem pro úspěšné studium práva je však znalost základních právních pojmů a institutů. Rovněž je důležité vědět a znát, jak právní řád funguje a na jakých zákonitostech je vystaven. Neučíme se tak pouze platné právo (tedy normy platné v určitém čase na určitém místě), neboť to se může velmi rychle změnit (např. novelizací stávající právní úpravy, nebo přijetím zcela nového právního předpisu). U práva je však stejně jako v jiných oborech především důležité vědět, jak a kde hledat právní normy a jakým způsobem je vykládat.

Stejně jako je nutné vědět, kde právní normy hledat a jak je vykládat, je rovněž důležité umět tyto právní normy uplatňovat a vymáhat jejich dodržování. Za tím účelem je nezbytné mít osvojené mechanismy k vymáhání práva, zejména k řešení právních sporů.

I neprávnické však musí mít alespoň minimální orientaci v právním řádu, neboť většina odvětví lidské činnosti je právními normami regulována. Platí přitom známá zásada, že neznalost zákona neomlouvá.

Proto se i právní laici mohou setkat se situací, kdy musí najít informace o platných právních normách. Zatímco profesionální právníci využívají především specializovaný software, který obsahuje úplná znění všech právních předpisů k aktuálnímu i budoucímu datu, jakož i ke všem jejich historickým verzím, právní laici většinou volí cestu hledání na internetu. Zde je především nutné upozornit na skutečnost, že zejména u právních norem je nutné při práci s nimi zkoumat zdroj informací nejen s ohledem na jeho věrohodnost, ale i s ohledem na možnou změnu právních norem od doby uveřejnění.

Pokud potřebuje v právních předpisech vyhledávat právní laik, je vhodné např. využít aplikaci Ministerstva vnitra, dostupnou na internetových stránkách <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>. Existují i webové stránky obsahující konsolidované znění právních předpisů, např. www.zakonyprolidi.cz, nebo beck-online.cz a další. Samozřejmě existuje i velké množství odborné literatury (např. komentáře k zákonům, články, odborné monografie apod.).

Shrnutí kapitoly

- Obchodní právo je souhrn právních norem, které se týkají podnikání nebo podnikatelů.
- Právo veřejné slouží k ochraně veřejných zájmů a je charakteristické nadřazeností orgánů veřejné moci.
- Právo soukromé slouží k ochraně soukromých zájmů a je charakteristické rovností subjektů.
- Právní předpisy jsou státem uznané formy, ve kterých jsou obsaženy právní normy.
- Mezi prameny obchodního práva patří legislativní akty evropského práva a mezinárodní smlouvy.
- Dále mezi prameny obchodního práva řadíme zákony a podzákoné právní předpisy.
- Informace o platném právu je možné získávat jak na internetu (např. zakonyprolidi.cz), tak v odborné literatuře.

Klíčová slova

- Obchodní právo
- Pramen práva
- Ústavní pořádek
- Mezinárodní smlouva
- Směrnice
- Nařízení
- Zákon
- Vyhláška
- Sbírka zákonů

Řešení ke cvičením

Cvičení 1

Obchodní zákoník č. 513/1991 Sb. se skládá celkem ze čtyř částí, a to:

- Obecná ustanovení (§ 1–55).
- Obchodní společnosti a družstvo (§ 56–260).
- Obchodní závazkové vztahy (§ 261–755).
- Ustanovení přechodná a závěrečná (§ 756–775).

Obecná ustanovení (např. definice podnikání, jednání podnikatele, nekalá soutěž) byla převzata zejména do občanského zákoníku. Problematika obchodních společností a družstev byla převedena do zákona o obchodních korporacích. Co se týče obchodních závazkových vztahů, zde byla právní úprava přesunuta do občanského zákoníku a částečně i do zákona o mezinárodním právu soukromém. Ustanovení přechodná a závěrečná se pak dle typu zařadila do různých právních předpisů.

Cvičení 2

Veřejnoprávní povahu mají např. právní normy které se týkají obchodního rejstříku, živnostenského podnikání či problematiky ochrany hospodářské soutěže.

Cvičení 3

Z další judikatury týkající se rozlišení veřejného a soukromého práva lze zmínit například:

- Usnesení Ústavního soudu ze dne 23. 6. 1995, sp. zn. II. ÚS 86/95

Za právo veřejné považuje Ústavní soud tu oblast práva, v níž jsou vztahy založené na nerovnosti zúčastněných subjektů, k soukromému právu patří vztahy založené na rovnosti. Veřejná moc je taková, která autoritativně rozhoduje o právech a povinnostech subjektů. Subjekt, o jehož právech a povinnostech rozhoduje orgán veřejné moci, není v rovném postavení s tímto orgánem a obsah rozhodnutí orgánu není dán na vůli subjektu. Hranice veřejné moci končí tam, kde začíná moc soukromá. Ústavní soud proto není povolán přezkoumávat taková rozhodnutí, opatření nebo jiné

zásahy orgánu, jehož oprávnění takto rozhodovat, činit opatření nebo zasahovat do práv osob může vzniknout jen s přivolením povinného.

- Nález Ústavního soudu ze dne 29. 2. 2008, sp. zn. I. ÚS 3038/07

Odposlouchávání telefonních rozhovorů veřejnou mocí (stejně jako jiné tajné sledování) představuje vážné omezení základních práv. Z ústavního pořádku plyne, že k omezení osobní integrity a soukromí (tj. k prolomení ochrany) může ze strany veřejné moci dojít jen zcela výjimečně a jen je-li to nezbytné a účelu sledovaného veřejným zájmem nelze dosáhnout jinak. Při nedodržení některé podmínky jde o zásah protiústavní. Mírnější podmínky, které zpravodajské zákony na průlom do soukromí kladou, jsou tolerovatelné jednak přísným omezením účelu použití získaných informací a jednak závažností konkrétně hrozícího nebezpečí. Též judikatura Evropského soudu pro lidská práva při omezování základního práva na soukromí z důvodu bezpečnosti přísně limituje podmínky použitelnosti důkazů získaných omezením soukromí a aprobuje pouze postupy dávající dostatečné záruky ochrany základních práv, např. proti zneužití či libovůli, neboť v opačném případě je podle Evropského soudu pro lidská práva (i díky dnešním technologickým možnostem) v sázce samotná demokracie.

- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 1998, sp. zn. 2 Cdon 1192/97

Rybník jako vodní dílo ve smyslu veřejného (vodního) práva není z hlediska práva soukromého samostatnou věcí, se kterou by mohlo být nakládáno odděleně od pozemků tvořících jeho dno a břehy. V tomto pojetí nemůže být rybník stavbou ve smyslu ustanovení § 2 odst. 1 písm. c) zákona č. 172/1991 Sb., o přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí.

Cvičení 4

Touto problematikou se zabývá právní odvětví, které se nazývá mezinárodní právo soukromé.

Cvičení 5

Ústavní soud se vyjadřoval k návrhu na posouzení souladu Lisabonské smlouvy (pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství) s ústavním pořádkem, přezkoumával tedy soulad mezinárodní smlouvy s ústavním pořádkem. Ústavního soudu v nález ze dne 26. 11. 2008 sp. zn. Pl. ÚS 19/08 dovodil následující:

Ústavní soud je soudním orgánem ochrany ústavnosti, vrcholným interpretem ústavního práva České republiky, a nikoliv primárního evropského práva; není jeho úkolem a není ani účelem řízení o souladu mezinárodních smluv s ústavním pořádkem sofistickovaně od sebe separovat dnešní údajně nová a dřívější stará ustanovení předchozích smluv, neboť pro takový autolimitující postup přesné a jednoznačné kritérium nalézt ani nelze.

Na globální scénu již není možné hledět pouze jako na svět izolovaných států. Všeobecně se má za to, že stát a jeho suverenita prodělávají proměnu a že žádný stát již není tak jednotnou oddělenou organizací, jak předpokládaly klasické teorie v minulosti. Je bytostným zájmem integrující se evropské civilizace vystupovat v globální soutěži jako významná a respektovaná síla.

Z moderního ústavněprávního pohledu tedy nemusí svrchovanost (suverenita) znamenat pouze „nezávislost státní moci na jakékoli jiné moci, a to jak navenek (v oblasti mezinárodních vztahů), tak i ve vnitřních věcech“.

Přenesení určitých kompetencí státu, které vyvěrá ze svobodné vůle suveréna a bude nadále vykonáváno za jeho účasti předem dohodnutým, kontrolovaným způsobem, není pojmovým oslabením svrchovanosti, ale může naopak ve svých důsledcích znamenat její posílení ve společném postupu integrovaného celku. Integrační proces EU se neděje radikálním způsobem, který by obecně znamenal „ztrátu“ národní suverenity, nýbrž jde o proces evoluční, a – kromě jiného – i o reakci na postupující globalizaci ve světě.

Ústava interpretovaná jako celek je konzistentní, pokud jde o vztah čl. 10a a čl. 1 odst. 1: čl. 10a nemůže být zjevně použit k neomezenému přenosu svrchovanosti; jinými slovy, na základě čl. 10a nelze přenést – jak již bylo uvedeno – takové pravomoci, jejichž přenesením by byl dotčen čl. 1 odst.

1 Ústavy v tom smyslu, že by již nebylo možno hovořit o České republice jako o svrchovaném státu. Zásah Ústavního soudu by tu měl připadat v úvahu jako ultima ratio, tedy v situaci, kdy byla míra uvážení jednoznačně překročena a byl dotčen čl. 1 odst. 1 Ústavy, neboť došlo k přenosu pravomocí nad rámec čl.10a Ústavy.

Významná však bude zejména aplikace Lisabonské smlouvy, respektive Listiny základních práv Evropské unie v konkrétních případech, jež mohou napadnout Ústavnímu soudu České republiky cestou individuálních ústavních stížností souvisejících s eventuálními (výjimečnými) excesy unijních orgánů a unijního práva do základních práv a svobod.

Principy ústavního pořádku včetně materiálního ohniska Ústavy přitom Ústavní soud vyložil v kontextu Ústavy jako celku. Přihlásil se tak jednoznačně k ideji evropské odpovědnosti a sounáležitosti, které vyjádřil český ústavodárce (To učinila i vláda České republiky.). Dospěl při tom mj. k názoru, že Lisabonská smlouva nic nemění na základní koncepci stávající evropské integrace a že Unie i po případném vstupu Lisabonské smlouvy v platnost zůstane specifickou organizací mezinárodněprávní povahy. Z pohledu našeho ústavního práva zůstává Ústava (a český ústavní pořádek vůbec) základním zákonem státu; pokud jde o český právní řád a o evropské právo, jedná se o relativně samostatné a autonomní systémy. Ústavní soud zůstává vrcholným ochráncem české ústavnosti, a to i proti eventuálnímu excesům unijních orgánů a evropského práva, což také jasně odpovídá na zpochybňovanou otázku suverenity České republiky; je-li Ústavní soud vrcholným interpretem ústavních předpisů České republiky, které mají na českém území nejvyšší právní sílu, je zřejmé, že čl. 1 odst. 1 Ústavy nemůže být porušen. Pokud by totiž evropské orgány vykládaly nebo rozvíjely právo EU takovým způsobem, který by ohrožoval základy materiálně chápané ústavnosti a podstatné náležitosti demokratického právního státu, které jsou v souladu s Ústavou České republiky chápány jako nedotknutelné (čl. 9 odst. 2 Ústavy), potom by takové právní akty nemohly být v České republice závazné. V souladu s tím hodlá český Ústavní soud přezkoumávat jako ultima ratio i to, zda se právní akty evropských orgánů drží v mezích pravomocí, které jim byly poskytnuty. V tomto směru se tedy Ústavní soud v zásadě ztotožnil s některými závěry Spolkového ústavního soudu vyjádřenými v jeho tzv. Maastrichtském rozhodnutí, podle něhož má princip většiny dle příkazu vzájemného ohledu, vyplývajícího z věrnosti Společenství, svoji mez v ústavních principech a elementárních zájmech členských zemí; výkon svrchované moci svazkem států, jímž je Evropská unie, je přitom založen na zmocnění států, které zůstávají suverénními a které prostřednictvím svých vlád pravidelně jednají v mezistátní oblasti, a tím řídí integrační proces.

Nejdůležitějším zjištěním pro přezkum Ústavního soudu však bylo, že Unie je i nadále založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobodě, demokracii, materiálně chápaného právního státu a dodržování lidských práv, a že tedy klade důraz na to, co historicky, duchovně i ideově spojuje národy Evropy při nalézání spravedlnosti v jednotlivých případech i ve prospěch celku. Cíle a integrační úloha EU jsou v tomto směru formulovány jednoznačným způsobem a Ústavní soud jako lidu České republiky odpovědný garant ústavnosti demokratického právního státu, pověřený zejména ochranou nezadatelných, nezczizitelných, nepromlčitelných a nezrušitelných základních práv a svobod jednotlivců, rovných v důstojnosti a právech, neshledal v tomto směru nic, co by ho vedlo k nutnosti zasáhnout.

Cvičení 6

Jedná se například o následující ústavní zákony:

- 110/1998 Sb. Ústavní zákon o bezpečnosti ČR.
- 69/1998 Sb. Ústavní zákon o zkrácení volebního období Poslanecké sněmovny.
- 347/1997 Sb. Ústavní zákon o vytvoření vyšších územních samosprávných celků.

Cvičení 7

Obce mohou v samostatné působnosti vydávat obecně závazné vyhlášky na regulaci záležitostí místního veřejného pořádku. Některé obce se vyhláškami snaží regulovat provoz loterií a hazardních her.

Od 1. 1. 2017 je účinný nový zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách, který nahradil zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách. Zákonným podkladem pro vydávání vyhlášek je ust. § 12 zákona o hazardních hrách. Je možné se setkat především s vyhláškami, které hazard na území obce zcela vylučují, a s vyhláškami, které vymezují konkrétní místa, kde je možné hazardní hry provozovat.

Ústavní soud v ustálené judikatuře uznal právo obcí na svém území provozování hazardních her zcela zakázat (např. srov. nález Ústavního soudu ze dne 14. 6. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 29/10). Hazardové vyhlášky, které vymezují místa k provozování hazardu, jsou však problematičtější, neboť lze napadnout jejich diskriminační charakter nebo narušení hospodářské soutěže. Ústavní soud formuloval názor, že takové vyhlášky lze rovněž přijímat, je však nutné tyto kvalitně odůvodnit (např. srov. nález Ústavního soudu ze dne 7. září 2011, sp. zn. Pl. ÚS 56/10).

Lze tak tedy shrnout, že loterie, resp. hazardní hry, lze na území obce eliminovat obecně závaznou vyhláškou, přičemž zejména pokud tento zákaz není úplný, ale je omezen např. na určité lokality, je nutné tuto obecně závaznou vyhlášku náležitě odůvodnit, aby nemohlo být dovozeno diskriminační jednání obce.

Otázky s možností výběru odpovědí

1. Obchodní právo:
  - a. Zahrnuje právní úpravu obchodních korporací.
  - b. Jeho kodexem je obchodní zákoník.
  - c. Upravuje právní normy týkající se podnikání a podnikatelů.
  - d. Reguluje úpravu otevírací doby v obchodech.
  - e. Je spíše odvětvím práva veřejného.
2. Mezi prameny obchodního práva patří:
  - a. Obchodní zákoník.
  - b. Občanský zákoník.
  - c. Zákon o obchodech.
  - d. Listina základních práva a svobod.
  - e. Dekrety prezidenta republiky.
3. Pro právo veřejné a soukromé platí:
  - a. Ve veřejném právu je typická nadřazenost orgánu veřejné moci.
  - b. Právo veřejné se týká veřejnosti.
  - c. Právo soukromé se týká soukromníků.
  - d. Normy veřejného práva jsou přijímány k ochraně soukromých zájmů.
  - e. Pro právo soukromé je typická rovnost subjektů.

Řešení k otázkám s možností výběru odpovědí

Správné odpovědi: 1a, c; 2b, d; 3a, e

2

---

kapitola

Základní pojmy

2. kapitola

Základní pojmy

Úvod

V kapitole popisující základní pojmy budou zopakovány a upevněny stěžejní instituty obchodního práva (jako je např. obchodní firma, obchodní rejstřík, cenné papíry apod.). Pro studium obchodního práva praxi je orientace v základních pojmech a institutech stěžejní, neboť je s těmito pracováno i v dalších kapitolách.

Cíle kapitoly

- Seznámit se s pojmy obchodní firma, obchodní rejstřík a cenné papíry.
- Zopakovat si základní právní instituty obchodního práva a obchodněprávní terminologii.
- Zorientovat se v pojmech obchodního práva.
- Pochopit problematiku firemního práva a práva cenných papírů.

2.1

Obchodní firma

DEFINICE

Obchodní firma

Obchodní firma je jméno, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku.

Obchodní firma je z právního hlediska jménem, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku.

Obchodní firma se skládá ze dvou částí, a to z kmene a dodatku. Dodatky rozlišujeme:

- nepovinné (označující např. místo podnikání),
- povinné (označující např. právní formu u obchodních společností).

Obchodní firma může být:

- jmenná,
- věcná,
- fantazijní,
- smíšená.

Obdobné platí i pro dodatky, které rovněž mohou být jmenné, věcné, fantazijní i smíšené.

Jmenná obchodní firma vychází ze jména či příjmení podnikatele (např. Jan Novák). Věcná obchodní firma vychází z předmětu podnikání (např. Výroba nábytku).

Fantazijní firma je zcela smyšlená (např. Pegas).

Smíšená obchodní firma pak představuje kombinaci některých předchozích variant (např. Novák výroba nábytku).

Základní pravidlo při vytváření firmy je, že nesmí být zaměnitelná s jinou firmou (již existujícího podnikatele). Firma zároveň nesmí být klamavá, tedy nesmí vzbuzovat v adresátech mylnou představu o předmětu podnikání nebo předmětu činnosti.

Firmu lze i změnit a nechat si do obchodního rejstříku zapsat variantu novou. Za stanovených podmínek lze firmu i zdědit, resp. s ní pokračovat i po smrti podnikatele (u fyzických osob).

2.1.1 Ochrana firmy

Firemní právo spočívá rovněž v zaručení právní ochrany firmy. Základní zásadou přitom je, že právní ochrana svědčí tomu subjektu, který začal firmu používat po právu jako první. Právo používat firmu po právu jako první se přitom tradičně váže k zápisu subjektu do obchodního rejstříku. Subjekt, který je zapsán do obchodního rejstříku, je tedy oprávněn (a zároveň i povinen) používat tuto firmu, pod kterou je do obchodního rejstříku zapsán.

Každý, kdo byl dotčen na svých právech neoprávněným užíváním firmy, se může domáhat proti neoprávněnému uživateli, aby se takového jednání zdržel a odstranil závadný stav. Dále se lze domáhat žalobou i přiměřeného zadostiučinění (a to i v penězích), náhrady škody, nebo vydání bezdůvodného obohacení, a to podle toho, který ze zásahů do firemního práva nastal, resp. podle toho, jaké způsobil následky. Účastníku, jehož žalobě soud vyhověl, může v rozsudku přiznat právo uveřejnit rozsudek na náklady účastníka, který ve sporu neuspěl, a zároveň podle okolností určit i rozsah, formu a způsob uveřejnění (Dědič, Štenglová, Čech, 2012, s. 8.).

Je rovněž možná ochrana dle práva nekalé soutěže, kdy je možné naplnění skutkové podstaty nekalé soutěže, která spočívá ve vyvolání nebezpečí záměny.

Ochrana firmy trvá po celou dobu, kdy je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku.

PŘÍKLAD 2.1

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 2. 9. 2016, sp. zn. 7 Cmo 85/2016

Fakta:

Nově založená společnost s ručením omezeným se domáhá zápisu do obchodního rejstříku pod firmou INTERNATIONAL service Prague s.r.o. (dále též jen „navržená firma“). Již dříve byla do obchodního rejstříku zapsána firma International Services Praha, spol. s r.o. (dále též jen „již zapsaná firma“). Soud prvního stupně zamítl předmětný návrh na zápis s odůvodněním, že je navržená firma zaměnitelná s již zapsanou firmou. Nově založená společnost s ručením omezeným podala proti tomuto rozhodnutí soudu prvního stupně odvolání.

Otázka:

- Bude nově založená společnost v úsilí o zapsání firmy do obchodního rejstříku úspěšná?
- Jsou navržená firma a již zapsaná firma zaměnitelné?

Odpověď:

- Ne.
- Ano.

V právní úpravě obchodní firmy se realizuje několik zásad, výslovně jsou upraveny zásady nezaměnitelnosti a neklamavosti (tj. zásada pravdivosti). Účelem firmy je individualizace podnikatele, jeho odlišení od ostatních podnikatelů (zásada výlučnosti, resp. nezaměnitelnosti). Firma podnikatele se musí lišit od všech již existujících (dříve zapsaných) firem, s již existujícími nesmí být shodná nebo zaměnitelná a nesmí působit klamavě. V daném případě je předmětem posouzení k zápisu navržená firma podnikatele – obchodní společnosti. Soud prvního stupně zamítl předmětný návrh na zápis společnosti s navrženou firmou odůvodněním její zaměnitelnosti (nedostatečné odlišitelnosti) od již zapsané firmy. Odvolací soud tento závěr soudu prvního stupně sdílel a vrchní soud tedy potvrdil rozhodnutí soudu prvního stupně. Odlišitelnost jak v psané, tak zvukové podobě musí být dostatečná, tedy musí být patrná při vnímání všemi lidskými smysly. Platí, že zaměnitelné mohou být i firmy lišící se pouze tou měrou, že při užívání v běžném obchodním styku nejsou vnímány jako odlišné. A tak tomu bylo právě v posuzovaném případě. Na úsudku o zaměnitelnosti firmy navržené k zápisu a již zapsané firmy nemůže nic změnit ani o namítaná odlišnost spočívající v množném čísle prostředního slova kmene, neboť tato odlišnost není dostatečná („service“ vs. „Services“), což platí jak ohledně psané, tak i zvukové podoby. Platí to i ohledně odlišnosti posledního slova kmene „Prague“ vs. „Praha“, když odlišnost spočívá jen v českém vs. anglickém překladu slova Praha. Odvolací soud podotknul, že pro posouzení zaměnitelnosti firmy je rozhodující dojem, který vzniká u průměrného zákazníka. Tím bude s ohledem na angličtinu použitou v předmětné obchodní firmě nejspíš zahraniční zákazník (spotřebitel) ovládající s vysokou mírou pravděpodobnosti anglický jazyk či jiná třetí osoba (česká i zahraniční). Z tohoto hlediska je nedostatečná odlišnost posledního slova kmene firmy nasnadě. Jinak řečeno uvedení totožného geografického místa ve třetím slově kmene v obou porovnávaných firmách, lišícího se jen zvoleným jazykem (v navržené firmě anglicky, v již zapsané česky), a to za situace, kdy první dvě slova kmene obou porovnávaných firem jsou v anglickém jazyce, není způsobilé zajistit dostatečnou výlučnost a jedinečnost jedné firmy oproti druhé. Zaměnitelnost obou firem umocňuje fakt, že obě firmy obsahují naprosto shodné první slovo kmene. Lze proto uzavřít, že odlišitelnost obou firem z hlediska psané a zvukové podoby nedosahuje takové míry intenzity, aby byly v očích a uších potencionálního (průměrného) zákazníka dostatečně odlišitelné, přičemž tuto odlišitelnost není způsobilé zajistit ani odlišný předmět podnikání obou firem.

CVIČENÍ 1

Podnikatel se chce zapsat do obchodního rejstříku pod obchodní firmou Výroba hraček s.r.o. Předmětem podnikání je hostinská činnost. Bude taková obchodní firma splňovat podmínku, aby nebyla klamavá?

2.2

Obchodní rejstřík

DEFINICE

Obchodní rejstřík

Obchodní rejstřík je elektronicky vedený veřejný seznam, do kterého se zapisují zákonem stanovené údaje týkající se vymezených subjektů.

Obchodní rejstřík je veřejný seznam podnikatelů a dalších subjektů do obchodního rejstříku zapisovaných, který je veden rejstříkovými soudy. Jako tzv. rejstříkové soudy působí soudy krajské.⁴ Nejedná se však o samostatné soudy, obchodní rejstřík je třeba spíše chápat jako oddělení na krajských soudech, které se zabývá i ostatní justiční agendou. Obchodní rejstřík je veden elektronicky a je veřejně dostupný. Vedle toho samozřejmě existují na rejstříkových soudech i papírové spisy a složky, ve kterých jsou evidovány příslušné dokumenty. Vedle obchodního rejstříku existují i další tzv. veřejné rejstříky.

Elektronický charakter obchodního rejstříku vyplývá především z možnosti každého do tohoto seznamu nahlédnout prostřednictvím webových stránek Ministerstva spravedlnosti or.justice.cz. Vedle obchodního rejstříku existují na stejné platformě i další tzv. veřejné rejstříky.

2.2.1 Obsah obchodního rejstříku

Rejstříkový spis je veden zvlášť pro každý subjekt zapisovaný do obchodního rejstříku. Obchodní rejstřík obsahuje oddíly a složky rozdělené podle zapisovaných osob. Součástí obchodního rejstříku je rovněž sbírka listin, která obsahuje příslušné dokumenty u jednotlivých subjektů.

Subjekty, které se zapisují do obchodního rejstříku:

- obchodní korporace (veřejná obchodní společnost, komanditní společnost, společnost s ručním omezením, akciová společnost, družstvo),
- další osoby, o kterých to stanoví zákon (např. státní podniky, Česká televize, Česká tisková kancelář),
- zahraniční osoby (se sídlem mimo EU),
- fyzické osoby, které dosáhly stanoveného obratu (2 roky po sobě obrat 120 mil. Kč ročně),
- fyzické osoby provozující živnost průmyslovým způsobem (je v ní spojeno několik na sebe navazujících samostatných živností, např. výroba zbraní)
- fakultativně ostatní fyzické osoby – podnikatelé.

Obchodní rejstřík se skládá z oddílů, a ty se skládají ze složek.

Pro každou složku je veden samostatný rejstříkový spis, do nějž jsou ukládány všechny písemnosti týkající se operací se zápisem v obchodním rejstříku. Vedle toho je rovněž u každého subjektu vedená sbírka listin.

Sbírka listin obsahuje zejména:

- Společenskou smlouvu a další zakladatelské dokumenty.
- Rozhodnutí o volbě a odvolání orgánu společnosti a jim podobné listiny.
- Výroční zprávy a účetní závěrky, zprávy auditora.
- Rozhodnutí o zrušení právnické osoby, o její změně, o její přeměně.
- Posudky znalců k nepeněžitým vkladům .
- **Podpisové vzory**
- Další.

⁴ Soustava soudů neodpovídá administrativně-správním krajům. Krajských soudů je 8 – Krajský soud v Praze, Městský soud v Praze, Krajský soud v Českých Budějovicích, Krajský soud v Plzni, Krajský soud v Ústí nad Labem, Krajský soud v Hradci Králové, Krajský soud v Brně, Krajský soud v Ostravě.